

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorcijski
Malega lista. Naslov: Mali list, Trieste, ca-
sella centro 37. — Urad: via Imbriani 9-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERČE.
POSAMEZNA ŠTEV. 25 STOTINK.

NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5
L., četrt leta 3 L. — IZVEN ITALIJE
celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrt leta 6 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK

CENA OGLASOV IN OBJAV

Za 1 cm višine v 1 stolpcu 4 L.

Pri 5 kratni objavi 20% popusta. Pri 10 kratni
objavi 30% popusta. Pri 20 kratni 40% popusta.
40%, pri 52 ... Trieste - C. Corr. Postale

MALI LIST KO KNJIŽICA (Dr. Puntar)
LJUBLJANA (JUGOSLAVIJA)

Mali koledar.

Petek, 11. februarja: Lurška M. B. —
Sobota, 12.: Evlalija. — Nedelja, 13.: Ka-
tarina Riči. — Ponedeljek, 14.: Valen-
tin (Zdravko). — Torek, 15.: Favstin in
Jovita; Jordan. — Sreda, 16.: Julijana.
— Četrtek, 17.: Donat; Kristijan. — Pe-
tek, 18.: Simeon; Flavijan; Heladij.

MALE NOVICE

Naročnikom.

Zadnja številka Malega lista je bila
zaplenjena. Vzroka ne vemo. Ni treba
to pot pripisovati krivde pošti, ako lista
ni bilo. Za prejšnje številke je druga
reč. Poslanec Besednjak je posredoval
pri tržaških oblastnikih. Na prefekturi so
mu zagotovili, da s cenzurnim postopa-
njem ne bodo lista zadrževali na pošti.
Pošta v Trstu ima torej nalogo, ko list
v četrtek zvečer prejme, skrbeti takoj,
da ga odda naprej. Poštni ravnatelj je
tudi Besednjaku zagotovil, da bo list
redno odposlan. Če bo torej kje zamuda,
treba pripisovati krivdo krajevnim čini-
teljem. V takih slučajih naj naročniki
protestirajo na svoji pošti ali pošljejo pri-
tožbo na poštno ravnateljstvo v glavno
mesto svoje dežele (Trst ali Gorico ali
Polo ali Reko ali Videm ali kje drugod).
Prosimo pa da obvestijo tudi nas, ker
smo trdno odločeni nadaljevati postavno
pot in poskusiti vsa zakonita sredstva,
da bo list redno hodil, kamor je naslov-
ljen.

Uprava Malega lista.

Ob srebrnem studencu.

Pisatelj Franc Jaklič je napisal za
Mohorjevo družbo lepo povest »Ob srebr-
nem studencu«. V njej popisuje boj za
živo srebro v času, ko so odkrili rudnik
v Idriji. To silno napeto, z burami do-
godki prepleteno povest iz naših krajev
bodo prejeli v dar vsi, ki se vpišejo v
»Goriško Mohorjevo družbo«. Za šest
lir dobiš pet lepih knjig. Vpišite se brž
pri g. duhovniku! Jeseni bodo knjige
za neude stale 10 lir.

Mladi vojaki.

Pozdrave pošiljata iz Storo slovenska
vojaka 18. pešpolka Zadel Matija v
Drskovce, Briščak Alojz v Brišče pri
Sv. Križu.

Slovenec na morju.

S Tirskega morja pošilja pozdrave
slovenski mornar staršem, bratu, sestram,
vsem slovenskim fantom in dekletom,
posebno pa prosvetnim društvom in či-
tateljem Malega lista. Josip Pavlina.

Vsaki dami lisico za vrat.

Bežec pred strašnim mrazom, ki vlada
v višinah, so se lisice razkropile v nevar-
nih množicah po nižavah po Poljski in
Rusiji. Vsi okrajši okoli Vilne so kar
preplavljeni samih lisic. V Ostrovsku je
nastal pravcati boj med prebivalci in
lisicami, ki so se zatele v mesto. Poljska
vlada je mobilizirala proti tej nevarnosti
štirinožnih sovražnikov par polkov
vojaštva.

Poročila iz Moskve povedo še hujše.
V uralskih predelih sploh nič ne ustavi
množice lisic. One so se brez vsega nase-
lile po vaseh in manjših trgih in pridejo
celo v predmestja velikih mest. V Varso-
vju so se prebivalci tri moči borili z
lisicami. Pet ljudi je v boju izgubilo
življenje, lisice je seveda padlo brez šte-
vila. V predmestju Ufa in Perma so se
pojave lisice sredi belega dne. V Oren-
burgu so trije tropi lisic drug za drugim
pasirali mesto in so spravili v grozo in
strah vse prebivalstvo. V Čeljabinsku sta
dve čredi gladnih lisic vdrla v cerkev
med službo božjo. Nastala je strašna
zmešnjava. V kavkaškem ozemlju se je
pojavo na tisoče lisic. Preplavile so
dolino Perh in prišle prav do Mosdona.
Vojaški aeroplani so metali mednje bom-
be s strupenimi plini.

V tovarni za poper

Česa vsega se človek navadi

Marsikdo bi mislil, da dobimo poper,
kakršnega rabimo za domačo uporabo,
kar naravnost od pridelovalca, pa ni tako.
Poper gre v tovarne, kjer se primerno
predela, zmelje ter zavije v zavojčke ka-
kor treba. V Londonu je več takih tvor-
nic, ogledamo si eno izmed njih!

Kdor si gre ogledat to tovarno, naj ni-
kar ne pozabi vzeti več žepnih robcev s
seboj. Zelo mu bodo prav prišli. Tudi
žejen bo prišel nazaj. Poper se nahaja v
ozračju celotne tovarnice, celo v pisarnah.
Ko pa stopiš v eno izmed velikih zavija-
nic, ti kar sapo vzame in kihati pričneš,
da odmeva po dolgi dvorani. Ko se ne-
koliko uneseš in prenehaš s kihanjem,
ugledaš dolge vrste deklet, ki sedijo pri
mizah ter nasipajo poper v vrečice in
škatljice. Ozračje je polno popra, tanek
poprov oblak se vleče pod stropom, de-
kleta so posuta z belkastosivim prahom,
a se kar nič ne zmenijo za to. Nobena
ne kiha, niti ena nima vnetih oči. Ven-
dar, tam v kotu sedi ena pri kateri se

zdi, da ni vse v redu. Oči ima rdeče in
k ustom tišči robec. Razkazovalec nam
je pojasnil, da je dekle šele štirinajst
dni v službi in še nevažno. Ko novinke
vstopijo v delo, se vsaki tako godi in tudi
tovarna ne pričakuje dosti od njih. Vse
kijajo, se solzijo, oči pa imajo otekle. Po
štirinaestih dneh pa se vrača na bolje in
kihanje poneha. V enem mesecu se pa
niti ne zmenijo več zato in so se popol-
noma privadile. Nekoč so nosile nekake
krinke, ki se pa niso obnesle in jih tudi
ne marajo. Čudno pa je pri tem to, da so
dekleta, zaposlena v tej tovarni, izvan-
redno zdrava. Influenca in prehlad sta
sploh neznana bolezen. Nobene nalezli-
ve bolezni ni med njimi, kajti poper je
jako dober razkuževalec. V majhni sobi
vidimo moškega, ki ima pred seboj šest
raznobarvnih kupčkov popra. Ta poper
pregleduje, določi kakšne vrste je, ga
zmaže na dlani ter ponoslja, a niti enkrat
ne kihne. Ta način preizkušnje popra je
najbolji.

S poti v Argentinijo

pošiljajo pozdrave iz Las Palmas naši
izseljenci, vsi zdravi in veseli. Anton
Spelar iz Topolca, Gril Fran, Muha An-
ton iz Velike Bukovice, Kaluža Fran.
Čekada Fran iz Dolenj, Ivan Hrvatini iz
Dolnjega Zemona, Uljančič Fran iz Gor-
njega Zemona, Novak Anton, Slavec Jo-
žef, Slavec Anton, Samsa Ivan, Delost
Jožef, Fatur Jožef iz Knežaka, Špacapan
Vincenc iz Ozeljana, Pavlica Viktor, Mre-
vlje Marica iz Dornberga, Rijavec Alojzij
iz Solkama, Lah Jožef, Lah Alojzija,
Saksida Jožef iz Dornberga, Mozetič Ma-
rij iz Renč. — Vsem hvala za pozdrave.
Bog daj srečo v bogati Argentiniji!

»Ljudska pratika«.

Pošiljatev dolžnega izvoda »Ljudske
pratike« se je nekoliko zakasnila, zato
smo podaljšali rok za zbiranje dobrih
do 15. marca. S tem se tudi podaljša rok
za obnovo naročnine. Kdor bo do 15.
marca plačal celo naročnino Malega li-
sta za l. 1927., bo dobil pratiko ter bo
deležen tudi zbiranja, ako morda prej
ne poide zaloga.

Napad na poslanca.

V Poli je najveljavnejša fašistovska
osebnost poslanec Mrak Ivan. Njemu se
je priporočal Bruno Brajnovič, uradnik
pulske prefektore, naj bi mu preskrbel
neko boljšo službo. To se pa ni zgodilo.
Ko se je v nedeljo 6. t. m. nahajal Mrak
v družbi fašistovskih veljakov v »Circolo
Savcio«, približal se mu je Brajnovič,
mu očital, da se ni pobrigal zanj, ter ga
udaril v obraz. Navzoči so Mraka za-
držali, da je ni vrnil. Fašistovsko vod-
stvo je naredilo stroge ukrepe proti na-
padalcu. Govori se, da se bosta oba na-
sprotnika dvobojevala.

Ti so tiči.

Portugalcem je zopet postalo dolgčas.
Naredili so revolucijo in lažejo v svet,
oni, da so jo potlačili, drugi, da je re-
volucija zmagala. Tako so vsi dobre vo-
lje. Nekaj je bilo tudi ranjenih in celo
mrtvih; le-ti poslednji ne bodo nikdar
več doživeli revolucije, drugi pa čez par
mesecev spet eno.

Vročina v Avstraliji.

V Avstraliji, ki leži na južni polobli
naše zvezde, vlada sedaj najhujša vro-
čina. Toplotomer kaže 45° C. Več oseb je
umrlo za solnčarico. Od l. 1858. ne pom-
nijo tam tako vročega leta. Zato je pa
na naši strani tem hujši mraz.

Slovaki dobe avtonomijo.

V češki republiki je Slovaška ljudska
stranka vstopila v vlado pod pogojem,
da dobi Slovaška, ki so jo dosedaj češki
centralisti zelo zapostavljali, svojo avto-
nomijo. Sedaj v Pragi že izdelujejo za-
konski načrt, po katerem bo zahteval
Slovakov v polnem obsegu ugojeno. Do-
bili bodo svojega deželnega predsednika
in svoj deželni zbor. Deželni predsednik
bo imenoval vse višje uradnike. Cela
državna uprava se bo v Slovaški preo-
snovala in vzeli jo bodo v roke domači
ljudje. S tem bo uspešno dokončan boj,
ki so ga bili Slovaki že osem let pod
spretnim vodstvom svojega načelnika
Hlinka. Uspeh je venčal vztrajnost za-
ničevanih Slovakov in sprevidnost vla-
dajočih Čehov.

Češka republika

je zelo gosto naseljena. Njeno prebiva-
stvo znaša sedaj že preko 14 milijonov
duš, torej več kakor v Jugoslaviji, kjer
je 12 milijonov ljudi. Zemlje pa ima Ju-
goslavija dosti več nego Češko.

V bolnišnico silijo.

Mnogo popolnoma zdravih oseb je, po-
sebnost pa velikih mestih, ki se na vse
mogoče načine trudijo, da pridejo v bol-
nišnico. Eden bolj navadnih načinov je,
da se oni, ki želijo v bolnico, naredi bol-
nega na cesti. Navadno mu »pride slabost«
v bližini tiste bolnišnice, v katero bi rad
bil sprejet. Njegovi vzdihli in stoki pri-
vabijo ljudi nakar že od kod prihitijo po-
licaji, kateri seveda takoj vse potrebno
ukrene, da »ubožec« čim prej pride v
bližnjo bolnico. Seveda pa se sedaj za
navideznega bolnika šele prične in tu mo-
ra znati zelo dobro simulirati, ako hoče,
da jih bo prevaril. Kaže razne znake te
ali one bolezni, se zvija ter tudi glas pri-
merno »boleznik« uravnava. Mnogi takoj oz-
dravijo, ako spoznajo, da je njih golju-
fija razkrinkana ter jim hoče zdravnik
n. pr. želodec izprazniti ali ga s kakim
drugim krepkim lekom ozdraviti. V ta-
kem slučaju se dotični nasmehe, zmaje
z rameni, češ, vi ste bolj zvit kot sem
pa jaz, nakar odide ter na kakem dru-
gem kraju poskusi svojo srečo. So priv-
pravljeni na vse, da tako sigurneje do-
sežejo svoj cilj. Zdravniki pa take tiče
poznajo, zato se le malokomu posreči, da
se izmuzne v oskrbo bolnišnice. To se
posebno na Angleškem rado dogaja, kjer
je toliko brezposelnih in nimajo, poseb-
no v zimskem času, kam pod straho.

MIHEC: Počnsi, vztrajno in previdno
se vse doseže.

JAKEC: Kdor se boji in obupuje,
ta sam podleže.

Tudi včasih so kaj znali.

V svetem pismu smo brali, da je bil
Abraham doma iz kaldejskega mesta
Ur v Mezopotamiji. Sedaj je tam ame-
riška ekspedicija in odkopuje razvaline.
Ko so kopali, je naenkrat neki Arabec,
delavec, izginil v luknji in ga niso več
videli. Kopali so in so odkopali palačo,
v katere glavno dvorano je bil Arabec
padel. Palača je bila sezidana leta 550.
pr. Kr. rojstvom, kakor govorijo napisi,
in je bila posvečena hčerki kralja Nabo-
nida, svečenici meseca. Razna odkritja
v dvorani so pa iz leta 4000. pr. Kr.

Socialni vestnik

Zvišan delovni čas. Zakon z dne 30.
junija 1926. dovoljuje tovarniškim, trgov-
skim in poljedelskim podjetjem zvišati
delovni čas od 8 na 9 ur. Sedaj so izšle
tudi izvršilne naredbe, v posebnem mini-
strskem odloku. Ta odlok določa sedaj,
da bodo smela navedena podjetja zvišati
delovni urnik delavcem in uradnikom
samo v gotovih slučajih, kot jih bodo
sporazumno določile pristojne in uradno
priznane sindikalne zveze delodajalcev in
delavcev. Sporazum bo moral biti predlo-
žen pristojnemu delovnemu nadzorništvu
(Circolo ispezione) oziroma, v gotovih slu-
čajih, ministrstvu za narodno gospodar-
stvo. Podjetniki, ki bodo svojim delav-
cem in uradnikom zvišali delovni ur-
nik za eno (deveto) dodatno uro, bodo
moral plačevati povišek plače. Tisti, ki
bodo prekršili določbe ministrskega od-
loka ali pa določbe pogodbe, sklenjene
med sindikatom delodajalcev in sindi-
katom delavcev, bodo kaznovani po do-
ločbah zgoraj navedenega zakona.

Živina in meso. — Deželna faš. zveza
trgovcev, oddelek za živila, izdala in
objavila je cene veljavne od 7-12. fe-
bruarja za Trst, oz. tržaško deželo. Cene
govejega mesa so takole navedene: na
debelo kvintal 720 lir; na drobno prednji
deli z navržkom 7.80, zadnji deli z
navržkom 9.40, zadnji deli brez kosti
12.40. Mi se tem cenam čudimo. Goveja
živina se kupuje na živo težo po 2.50,
2.80 in le najboljše živali po 3.—. Vzemi-
mo torej najvišjo sejmsko ceno 3 L. Vsak
pošten mesar bi lahko sekal prednji del
z navržkom po 5.40 (ne pa 7.80),
zadnji del z navržkom po 7.20 (ne
pa 9.40) in zadnji del brez kosti
po 8.40 (ne pa 12.40). Sedanje cene
mesa v Trstu so z ozirom na ceno
živine za 30 % previsoke. Izrekli smo čis-
to zmerne številke, odgovarjajoče dejst-
vom. Grdo je to, da mora ubogi kmet
živino tako poceni dajati, da pa mestni
delavec ali uradnik nima od konjunkt-
re nobene koristi. Priporočamo zadevo
prefekturi v pretres.

Kako je s politiko

NEMČIJA.

V notranji politiki Nemčije sta dve glavni točki, okoli katerih se suče borba strank. Prvo je stališče strank do vprašanja: ali republika ali nazaj cesar? Drugo pa je stališče do vprašanja: ali miroljubna vnanja politika, ali nazaj pruska piketiravba ter generalski škorenj?

Republikanci in monarhisti.

Nemška republika se je osnovala h koncu l. 1918., ko se je zrušila nemška bojna sila. Nejevolja proti cesarju in njegovim svetovalcem je mogočno nastala ne le med delavstvom, ampak celo med vojaštvom. Samo stari penzionirani uradniki in oficirji ter maloštevilni stanplešniki so žalovali za cesarstvom, večina naroda pa je pritislila k republiki. V strankah je imela republika dva stebra: socialiste in katoliški centrum. Ti dve stranki sta v glavnem vzdrževali srednjo pot političnega razvoja na Nemškem v povojnih letih. Ko so se pokazale tudi slabe strani mirovnih pogodb, se je pa začelo mišljenje tudi v ljudstvu obračati. Eni so se vrgli v komunizem, drugi pa v skrajni nacionalizem. Komunisti hočejo splošni prevrat vsega, nacionalisti pa hočejo dobiti nazaj cesarja (monarhijo). V nemškem parlamentu so torej komunisti skrajna levica, nacionalisti pa skrajna desnica. Socialisti so bolj na levo, na desni pa so od nacionalistov sem ljudovci (liberalna ljudska stranka) in demokratje.

Centrum.

Središče nemškega parlamenta je katoliški centrum (centrum-središče). To je stranka zavednih, borbenih katoličanov. Začela se je pred 60 leti v borbi proti naraščajočemu socializmu in proti zatiralni politiki kancelarja Bismarcka, kateri jo hotel katoliško cerkev in vero na Nemškem ponižati. Centrum je ponižal slavnega kancelarja in od takrat je postal ena odločilnih strank v Nemčiji.

V vojni in po vojni je imel centrum odlične može na krmilu, ki so se znali uveljavljati v veliki državni politiki. Tak imeniten mož je bil Matija Erzberger, ki je že med vojno na nekem katoliškem shodu očitno in neustrašeno nastopil za mir. Niso ga poslušali, a ko je prišlo na njegovo, ko je bila Nemčija ponižana, tedaj so Erzbergerja poslušali in se izročili njegovemu vodstvu. Drug odličen politik centruma je Wirth (Virt). On je hud republikanec ter je bil svoječasno kancelar. Kadar se Wirth ne more uveljaviti, ga nadomešča tretji centrumaš Marx (ne smemo ga zamenjati s Karlom Marxom, začetnikom socializma). Danes je Marx prvak nemških katoličanov. O njem je znano, da verske dolžnosti izpolnjuje kakor preprost možak, hodi k maši, k spovedi, k obhajilu. Pri nas bi takega imeli za neumnega, Nemci pa kličejo Marksa, kadar je treba državnemu kr-

milu modre glave in krepke roke. V politiki je Marx zmeren realista in včasih tudi prijatelj Vira nekoliko nazaj potegne.

Letošnja vlada.

Katoliški centrum je lani spraval skozi parlament postavbo za preganjanje pohujšljivega tiska. S tem je v živo zadel socialiste, katerim sta 6. in 9. božja zapoved močno napoti. Druga stvar, s katero se je centrum zameril socialistom, je zadeva knežjih rodbin. Le-tam je bilo treba dati nekaj odpravnine za podražljiva knežja posestva. Nacionalisti bi bili najraje kar vsa posestva knezom vrnili, socialisti pa vzeli brez fleka odškodnine. Centrum je v ti reči odločil za srednjo stvar. To so socialisti zamerili.

Pa tudi nacionalistom ni bila lanska politična letina mič pogodu. Njim pa zato, ker se je Nemčija približala Franciji v Lokamu in Toariju. Oni bi hoteli ne mir in miroljubne pogodbe, ampak čimprej zopet cesarja in vojsko s Francozi.

Pogajanja za vlado so tekla cel januar. Predsednik republike, Hindenburg, je nacionalistom bolj priazen nego socialistom, tiščal je na desničarsko vlado. Centrum in ljudska stranka sta se odločno upirala, češ kam pride republika, če bodo monarhisti ministrali. Ker pa s socialisti ni bilo mogoče sestaviti vlade, se je slednjič Marksu posrečilo prisiliti nacionaliste, da so priznali republiko in lokamsko pogodbo. Dasi so nacionalisti veliko močnejši po številu poslancev, nego katoli. centrum, so se vendar ponižali ter dali zahtevano izjavo, da so za republiko in za miroljubno vnanjo politiko. Tako je v težavni borbi za vlado silne nemške države zmagal zopet katoliški centrum in Marx je postal zopet kancelar, ministri pa so iz njegove, Stresmanove (ljudske) ter Westarpove (nacionalistične) stranke; en minister je iz bavarske ljudske stranke, vojni minister pa je bivši demokrat Gessler. Tako je letos nemška državna barka srečno zaplula pod izkušnim kapitanom na široko politično morje.

Naš družinski list

Te dni je izšla 1. številka letošnjega »Čolnič« v novi opremi in z bogato vsebino. Z risbami ga je tudi letos okrasil naš domači umetnik Domen. Naslovna stran je dobro posrečena, le malo preveč trnja je povsod; ravno tako tudi pri vinjetah. Res, da je simbol našega življenja trnje, vendar ni umestno, da je cel »Čolnič« s trnjem obdan. Dalje so posamezne vinjete premajhne oblike; posebnost ona na prvi strani z napisom »Naš čolnič« bi morala biti vsaj za polovico večja. Drugače pa so risbe vseskozi čedne in dovršene.

Vsebinska pa je zares zelo raznovrstna in zanimiva ter prav primerna za dru-

žinski list. Na prvi strani je lepa pesem »V petič na pot«, (I. F.) ki je posvečena »Čolnič«, ko stopa v peti letnik. Na drugi strani pa najdemo urednikove »Pomenke«, ki smo jih v lanskem letniku tako zelo proglašali. Letošnji »Pomenki« se bodo sukali, kakor pravi pisatelj, okrog naših praznikov in klicali nazaj v spomin tiste dni, ki jih ni več. V tej številki nosijo naslov »Prazniki v cerkvi in družini« in nam opisujejo Svečnico ter Blažev žegen. V »Pomenkih« je obilo klenega zrnja in so prav pripravi za čitanje pri društvenih večerih. Prav bi bilo, da bi Prosветna zveza izdala »Pomenke« prejšnjih letnikov v posebni knjigi, ki smo je zelo potrebni in ki bi ne smela manjkati v nobeni društveni knjižnici.

Ivan Pregelj je v letošnjem »Čolnič« začel priobčevati daljšo povest »Zvodnik« (povest od včeraj in danes), ki se bode najbrže nadaljevala skozi celo leto. Smrekar ima tu pesem »Sveča«, Magajna Bogomir pa črtico »Študent Vajda, Valči in vila«, ki se bode tudi še nadaljevala. Nato sledi zopet pesem »Materina zvezda«. Fr. Rupnik je v sestavku »Dvomljivcem« vsem svobodomislecem pokazal, da »se vse vrši po naravnih zakonih, vse dela narava, a zadaj za vsem tem deluje vsemogočna in modra roka božja«.

Članek »Leta Gospodovega...« (Rado Bednarik) nam opisuje one čase, ko je po naših krajih divjala strašna morilka in šiba božja: kuga. V članku »Življenje in svet« (R. B.) nas pisatelj vodi v Španijo, kjer si ogledamo tamošnje biko-borbe. Nato pa sledi opis »Kaj delajo trapisti?« Članek »Narodne šege« nam opisuje razne šege in navade, ki jih ima naše ljudstvo ob raznih prilikah, kot n. pr. »Slavolok delajo...«, »Koledniki na Vipavskem«, »Nevesto peljejo...«.

Za naša dekleta je dr. J. Jeraj napisal v članku »V jutranjem solncu...« par zares lepih misli. Tistemu, ki se rad smeje, bo pa gotovo najbolj ugajal on del lista, kjer nam Ciril Pušarjev opisuje v šalji obliki Rinkovega Joža.

Ako omenim še uganke, ki jih ureja Domen, razna naznanila P. Z. in društvena poročila, tedaj sem omenil vso mnogobrojno »Čolničevo« vsebino.

Omeniti moram še, da nas na platnicah prosi uprava, naj za list pridno agitiramo, da bo imel čim več naročnikov in prijateljev. Tudi jaz bi prosil naše fante in dekleta, naj ne pozabijo svoje-ga najboljšega prijatelja »Čolnič«. »Naš Čolnič« stane za celo leto 10 lir in se naroča pri upravi v Gorici, via Mameli 5.

J. Š.

Hočeš kaj boljšega

za večerjo ali kosilo, kupi testenine **Pekatele**. A le one so zanesljivo prave, ki se vdobe v zavojih po 1/2 kg. in 1 kg. z napisom **Pekatele**.

Deseti brat v Postojni

V misu nad Strmec sem se bil hudo prehladil; ni bilo drugače, kakor iti v »Apoteko« v Postojno. Zmujen sem stopil v »Gazarolijevo« gostilno, ki je najboljše v Postojni. Družba domačih fantov se je kratkočasila, kakor znajo samo Postojnčani. V šaljiosti je bil pogovor tudi o divjem mrjascu, ki ga je baje ustrelil neki debel gospod, dober »jager« in izboren »šic«. Brkov je pa o ščetinarju takole kritiko izustil: Zgodba tega ščetinarja je slična zgodbi o tržaškem lovcu, ki je ves ljubi dan krokal po kraških gostilnah, zvečer pa stikal po Trstu, kje bi bil kak dolgouhež na-prodaj, da bi napravil poklon svoji boljši polovici in drugim. Dobro si jo pogodil, možakar, sem rekel in odšel na »Kraček« pogledat če ima res Katra »potente« za celo leto plesati. V gostilni so sedela neka od alkohola zmešana revšeta, dve »cafandurki«, katerim pa zaenkrat z objavo imen prizanesem in med to čedno družbo - studenski blafač. Zvedel nisem nič, pač pa dobil kako gorko pod nos. Na cesti me je srečal »Čuk« ki dela »prifengo« na »Kraček«, ter me vprašal - če bodo res morali samčarji »fronke« plačati. »Res, res«, sem rekel, »če ne se bodo pa morali z zakramentom sv. zakona spoprijazniti«. »Oženi se bom«, je zarjovel »Čuk«, »potem pa babo nagajal, kakor delajo drugi«. Nad kravjo jamo mi je prikrevsala na-proti stara ženica z vrečo žaganja na glavi. »Dober večer, mamca!« »Bog daj«, je bil odgovor in obenem je vrgla žakelj na cesto. Radi častiljive starosti, bede in drugega gorja je začela jokati in v joku takole pripovedovala: »Nekdaj smo se me stare in bedne ženice veselile božičnih praznikov kakor otroci Velikonočnega pirhanja. Vsako leto so prišle k nam svetle planinske kneginje »Vindišgrecove« in nas razveselile z gorkimi oblačili, denarjem in drugim. Pogledajte ta »hénk« že petnajst let ga nosim in sama svetla kneginja mi ga je podarila; čuvam ga kakor puncico v očesu. Kje so svetle kneginje, kje svetli »firšt«, to zna le dobri Bog. Zrastla je družba, ki se imenuje »Škrapca« in prav nič me »šenka«, še celo žaganje prodaja nam ubogim sirotam pa 20 čentežimov »žakelj«. Poslušal sem to stanko kakor slavnega patra na sv. Trsatu. Poslovil sem in zapel: Ah, kam to pride, kam to gre...

PODLISTEK

Iz življenja imenitnega Kraševca

Za ljudsko izobrazbo.

Kakor je Kompare težil za tem, da se ljudstvo dvigne iz gospodarske bede v blagostanje, kakor se je trudil da bi s cerkvenim delom dvigal ljudsko dušo k večnim idealom, prav s tako vneto je deloval na tem, da poglubi ljudsko prosveto in izobrazbo. V Ospu samem se je ustanovilo društvo »Domovina«, na Plavju društvo »Straža«, v Badihi društvo »Naš dom«, v Strmarju ob morju društvo »Slovenski dom« in še prej v Gabrovici pri Ospu. *) Po vseh društvi so gojili cerkveno in posvetno

*) Da bi pa kdo po krivem ne mislil, da je Komparetova misel izšla iz liberalnega kotička, je treba povedati, da je Kompare dobil pobudo na katoliškem shodu v Ljubljani. To priča njegovo

pesem, povsod so imeli bralnice, katere je Kompare zalagal s knjigami. Kompare ni bil teh društev samo ustanovnik, ampak trajni vzdrževalec. Tudi po njegovem odhodu iz Ospa (1907.) so društva cvetela. Zadnja veselica se je vršila v Strmarju leta 1914, tik pred izbruhom svetovne vojne. Še sedaj se dobro spominjajo, kako je prišel občinski sluga

pismo, ki ga je pisal sobratu v Plavje in ki se med drugim glasi: »Vsed sklepa na vseslovenskem kat. shodu v Ljubljani treba, da se vsi dejanski trudimo za napredek ljudstva. Svest sem si, da boš, kakor vselej, pomagal tudi v tej zadevi. Plavčani namerajo ustanoviti društvo, treba tedaj pomagati. Ta vzrok je, da te lepo prosim, da prepišeš ta pravila s temi premembami...« Nato opiše Kompare vse formalnosti, ki so potrebne pred oblastvi itd. Dodal je: »Ta pravila so last društva v Gabrovici, torej vrni jih kmalu!«

iz Mil (Muggia) Jacob Fontanot na veselišče ter oznanil, da so cesarskega prestolonaslednika umorili. Učitelj Bertok ki je petje vodil, je obstrmel, Hrovatin Josip, p. d. Popil pa je rekel: »Groza bo«. In bila je res groza!

Med poslanci.

Med tedanjimi slovenskimi deželskimi poslanci je vladala iskrena sloga, ker so vsi brez razlike priznavali pravila demokracizma. Ni bilo med njimi obsolutista, zato je umljivo, da je bila med njimi prava ljubezen: Kompare, Mandić, Trinajstić, Spinčič, Laginja, Jenko in drugi so bili vsi eno. Iz ohranjene korespondence je razviden tudi ugled, ki ga je imel Kompare v kolu poslanskih tovarišev. Tako ga Vjekoslav Spinčič 18. I. 1894. vprašuje, kakšna predloga naj bi poslanci stavili deželskemu odboru in vladi. Pod pismom je Mandić pripisal:

»Srdačno Te pozdravlja Tvoj Matko!« Spinčič, ki je bil tudi drž. poslanec, ga s pismom z Dunaja dne 22. 5. 1903.

vabi, naj pride 28. istega meseca v Opatijo na občni zbor »Družbe sv. Cirila in Metoda«.

Iz Pule mu piše Mandić 10. 12. 1905. pismo v imenu svojem, imenu dr. Laginja in dr. Trinajstića ter ga prosi za svet, ali naj Slovani pristanejo na predlog vlade, da se deželski zbor skliče v Poreč in ne v Koper. Ako Slovani pristanejo, bo vlada v zahvalo to storila, da bo njen zastopnik po otvoritvi deželskega zbora na hrvatsko interpelacijo odgovoril prikrit v hrvatskem jeziku. To je Mandić Komparetu sporočil, obenem pa rekel, da so oni trije zoper predlog vlade. Mandić ga prosi, naj on razsodi in naj brzojavno sporoči Spinčiču v parlament z »da« ali »ne«.

Kompare si je dopisoval tudi z drjem Trinajstićem, Laginjo in drugimi prvaki Istre; med temi z idealnim narodnjakom Franetom Flegom od Počokajev.

(Dalje prihodnjič).

Poglavitna zapoved

Gospodarstvo ima kot vsaka reč svoje posebne zakone, pravce ali postavbe, po katerih se razvija. Katera pa je glavna zapoved.

Kaj pravi Ford?

Avtomobilski kralj Ford v Ameriki včasih tudi modruje. Iz svojih fabrik je naredil skoro nekaj samostan posebnih vrste, kjer je on za opata. Mož je izrazil zastopnik protestantskega industrializma. Zato modruje v starem liberalnem tiru naprej. Tako je prišel tudi do trditve, da gospodarske krize ne prihajajo od tod, ker se izdeluje preveč, ampak od tod, ker se premalo porablja. Zato da je treba ljudi šuntati, naj le hitro porabljajo denar in blago, potem da se bodo fabrike in zaloge sproti praznile, delo bo šlo naprej in vsi bodo dobro živeli.

To je liberalec kontrafriran. Ford pridiga to, kar so liberalci že dvesto let godli. Ljudje so se naučili hitro živeti, hitro zapravljati, prorokovanega bogastva, blagostanja in sreče pa le ni.

Življenje pravi drugače.

Protestantovski industrializem je življenje tuj, pajčevina, spredena od angleških in nemških filozofov daleč proč od vsakdanjega toka gospodarskih in socialnih dogodkov. Trda šola življenja nas uči, da blagostanje in zadovoljnost ne zavisi od hitre porabe, ampak od nečesa drugega.

V čem je torej blagostanje?

Za pravo gospodarsko blagostanje potrebna je prej kot vse drugo: **stalnost**, gotovost. Srečnega se moreš počutiti le tedaj, če imaš hrano, obleko, stanovanje, četudi preprosto, si pa gotov, da boš imel vse to tudi še jutri in pojutrišnjem in vse dni življenja. Bivati danes v gosposki vili, ležati na pemicah in jesti pečenko je slaba sreča, ako te jutri zapode na cesto, da boš čike pobiral. Bolje manj, pa tisto redno in brez hudih skrbi.

Kako to doseči.

Socialna postavodaja moderne dobe je imela ravno ta namen, da reši ljudi prehudih skrbi, kaj bo »jutri«, kaj bo »na stara leta«. Blagostanje državnih uradnikov in nastavljenec je bilo v tem, da so imeli svojo gotovo mesečno plačo in za stara leta zagotovljeno penzijo. Zato se je državna služba smatrala za posebno dobro; nele glavar ali sodnik, tudi vratar in težak sta imela za svoj stan primerno blagostanje, žena in otroci pa meko socialno varščino za slučaj očetove smrti. Po tem vzorcu so se kasneje osnovali napol državni penzijski zavodi tudi za določene vrste privatnih uradnikov. Za slučaj bolezni pa so bile osnovane vsakovrstne bolniške blagajne. Enako imajo zavarovalnice proti ognju, toči, nezgodi namen zagotoviti določeno gospodarsko stanje svojim zavarovancem, da ob nesreči ne padejo v ubožstvo. Zavarovalnice so raztegnile svoje delovanje tudi na starost in dedščino (t. j., da zavarovanec prejema dohodek v starosti, ko več delati ne more, ali pa da ob njegovi smrti dediči dobe določeno svoto). V bivši Avstriji se je naš slavnj dr. Krek mnogo poganjal, da bi se vpeljalo državno starostno zavarovanje za vse delavske ljudi, da ne bi na stara leta tokli siromaki. Ščepredno je mogel prodreti s svojimi načrti, je prišla svetovna vojna.

Kaj pa kmet.

V mislih imamo razmere naše slovenske kmetije. Tu so povečini mala gospodarstva, obdelovana od domače družine. Ali imajo te družine kaj gotovosti, kaj stalnosti glede na materialno blagostanje?

Kmet je lastnik svoje zemlje. Ta zemlja je njegov kapital, ki mu daje meke letne dohodka. Zemlja je gotovo bolj stalna kakor banka ali palača ali penzija, bolj stalna celo kakor država — seveda, če jo zna kmet obdržati. Odtod tudi raz-

meroma velika neodvisnost kmečkega stanu. Ako se zna obdržati na svoji zemlji, je bolj neodvisen kakor sodnik, ni mu treba plesati po vsaki melodiji, ki jo zvižgajo uradnikom in delavcem. On je »na svoji zemlji svoj gospod«.

Veliko vprašanje.

Kmet je torej svoboden gospod, toda le pod enim pogojem: **ako se zna obdržati na svoji zemlji.**

To je sedaj veliko vprašanje: kako se obdržati? Današnje razmere kmečkega stanu dovolj jasno pridigajo, da sama posest zemlje še ne daje dovolj garancije za blagostanje, ona je le podlaga na katero pa je treba še mnogokaj zgraditi, predno se more govoriti o blagostanju.

Ford bi rekel: Da dosežete blagostanje hitro pojejte in popijte vse, kar imate, porabite ves denar, plešite in veselite se, kajti denar na ta način pojde v promet in to je »kšeft« in »kšeft« je sreča. Pameten kmečki možak bo pa hitro izračunal, da ta kšeft nese judom, ostirjem, oderuhom itd., kmetu pa vse blagostanje razdere, kam-li da bi ga povečal.

Kmet ne more biti liberalec. Prebliku je zemlji in prebliku Bogu, da bi mogel tako zavoziti s svojo pametjo. Če pa kje zavozil — tam je kmečkega stanu zadnja ura.

Samopomoč.

V članku smo navedli razne socialne naprave, katerih namen je, dati ljudem gotovost materialnega položaja. Skušnja nas uči, da so vsa ta sredstva še vedno nedostatna. Še vedno so ljudje navezani tudi na tiste vrste samopomoči, ki se ji pravi **varčevanje**. Uradnik, učitelj, delavec, vsak skuša deti nekaj na stran, da bo za vsak slučaj, za kako posebno potrebo. Zavedajo se, da se ne smejo zanašati samo na socialno skrbstvo, na zavarovalnice in penzije, ampak tudi sami nekaj storiti z zasebnim varčevanjem.

Kaj nam z dežele pišejo

GOLAC.

Čuli smo, da sta naša nepozabna učitelja Marica Petrič in Janko Petaros zapustila te kraje in odšla v Jugoslavijo. Spominjamo se, kako sta bila vedno z nami in kako sta lepo učila naše otroke. Skrbela sta tudi za petje v cerkvi. Nikoli ne bomo pozabili lepe otroške zabavice, ki sta jo priredila v juliju 1914. Prišlo je tedaj polno ljudi iz Obrova, Hrušice, Podgrada in Materije, ki so bili polni hvale o prireditvi. Veliko dobrega je storila Golčankom gđ Petrič med vojno. V šoli je sama vse učila, pa tako do bro, da so res vsi znali brati in pisati; eni njenih učencev se šolajo, županov konča letos osmo šolo. Kadar ni bila v šoli, je delala v aprovizaciji, delila podpore, pisala prošnje, pisma na sodnijo na kaso v Poreč, vojakom na vojsko itd. Marsikateremu revežu je pomagala. Komisar Cukar na Voloskem je rekel Golčankam, ki so prosile podpore, da bodo dobile, ako gospodična napiše prošnjo; in ona ki je poznala razmere, je pisala in opisala vse popravici. Koliko moči je prečula; včasih smo pozno ponoči odhajali z blagom na pot proti Trstu, pa smo še videli luč iz njene oken, o polnoči, ob eni, celo ob dveh. V maju l. 1917. je hodila nabirat pod pise za deklaracijo od hiše do hiše, orožnik pa jo je zasledoval. Ko so bile prve volitve, je hodila po vaseh in poučevala ljudi in na dan volitev je spremljala stare Golčane na vozu k volitvi. Stari Marunac, osemdesetleten, je vzkliknil na Vrhu: Živijo naša gospodična! Tako ji tudi mi kličemo, ko odhaja v druge kraje: Bog ji daj zdravje in srečo!

Golčani.

Največja gospodarska moč.

To je brez dvoma prihranek. Prihranek daje človeku najprej neko mero gotovosti, varnosti. To veča v njem **občutek zadovoljnosti** in pa **samozavesti**. Le pogledajte, kako pokoncu hodi tisti, ki ima kaj pod palcem, kako boječe in ponižno se uklanja revež in siromak. Prihranek daje neko mero **neodvisnosti**. Kdor »ima«, lahko reče »da«, ali pa »ne«, kakor za bolj spozna, nemanič pa mora vsem prikimati, vsem prav dajati in svoje najpametnejše misli skrivati. Neodvisnost odpira človeku pot naprej na lestevici blagostanja, ali izobrazbe, ali socialnega napredovanja.

Prihranek je **podlaga vsega gospodarskega napredka**, v kapitalističnem ali v komunističnem redu, to je vseeno. Če hočeš zidati nov boljši hlev, moraš seči v kup, ki si ga sam poprej zbral ali ga je zbral kdo drugi in ti ga posodi. Če bi bila oba včeraj pojedla zadnji grižljaj, bi stari hlev ostal, dokler se ne bi še on sesul. Tudi v komunističnem redu ne bi niti za palec napredovali, če bi sproti vse do mrvice pojedli. To je kakor amen v očenašu.

Življenje uči.

Kdo ima moč? Tisti ki razpolaga s prihranki, kapitalist, rentir, oderuh, oštir, grof ali karkoli se imenuje. In kdo ima v rokah državno moč? Tisti, ki kontrolira (podomače bi rekli »vžiha in regira«) gibanje in uporabo narodnega prihranka (t. j. nar. »premoženja«, kakor se običajno izražajo). In kdo si pripori vsaj majhen delež pri vladanju, vsaj majhen vpliv na vodstvo javnih zadev? Tisti, ki kontrolira vsaj majhen kupček prihranka.

Kmeti

Ako hočeš zboljšati svoj položaj, mujno je, da moraš varčevati. Čim težavnejše je življenje, tem bolj moraš omejiti svoje izdatke. In **vi mladi ljudje**, ki ste si naprej vzeli, da treba vse sproti pogonati, ali ste si prihranili vsaj bisago in palico za na pot in raztrgan klobuk, da se boste odkrivali, ko boste ponavljali dan na dan pred vratmi bolj pametnih: Son povero, son povero...?

ZABIČE pri Bistrici.

V Jelšanah dobe Mali list v petek ali v soboto, ko se vozi eno postajo dlje od Bistrice. Za nas ga izvagobirajo že v Bistrici, a nam pride šele v ponedeljek ali torek.

Pri nas si ljudje nič ne storijo iz slabe letine in drugih nadlog. Moštvo po gostilnah popiva in »merjaša«, ženske pa se z nespodobno modo okoli vlačijo. Je hiša, kjer se z glavo saje klatijo in strop na glavo pada, a ženska se bedasto šopiri. Med tem pa gre kmetu vedno huje. Zasluzki so slabi. Prodajati ni kaj. Kar kmet proda, mora dati poceni, kar kupi, mora plačati na draginjo. Telela mesar noče plačati niti po 4 lire na živo težo, a seče ga po 14 lir kg. Kam pridemo tako? **Opazovalec.**

SV. KRIŽ pri Ajdovščini.

Naše društvo in drugo. Naša zavedna katoliška mladina razume pomen prosvetnih društev. Tako imamo v našem društvu redne fantovske in dekliške večere. Predava se vzgojeslovje, spotoma poslušamo tudi razlago Prešerna, za kar se člani zelo zanimajo. Grajanja so vredne osebe, katere mislijo, da je pametnejše zabavati se z dekleti, kot pa hoditi z resnim namenom v društva.

Glede svetokriških deklet v splošnem ne morem reči pohvale.

IZ RODIKA.

Po dolgem spanju je naše Pevsko in bralno društvo »Jurčič« spet oživelo. Želimo mu obilo sreče in uspeha. Rade volje bomo po močeh prispevali, pomagali, da se čim več razširi. Vsaka vas ima svoje izobraževalno društvo, pa da bi ga mi Rodičani ne zmoogli. Zatorej mladina, korajžno na delo. Razne prireditve in toliko potrebna predavanja o gospodarskih rečeh hodo našemu ljudstvu neizmerno koristila. V društveni čitalnici bomo izevedeli marsikaj novega, v pevskem društvu pa izlili veselje in tugo v ubrane akorde.

OBROV.

Velik vrišč je nastal po Obrovem, ko se je bralo v Malem listu, kaj da je videl Popotnik. Nekaterim ni bilo všeč tisto branje, kakor Popotniku ni bilo všeč, kar je bil videl. Po vasi so hodile sem ter tja, da bi kje zalotile Popotnika, in ker ga niso dobile, so obsodile nekatere ante, ki o tem nič ne vedo. Tudi materam ni bilo tiho prav, pa kaj se hoče; saj nekatere še tistega niso vredne. - V Obrovem ne bo letos nobenega »ohceta«; kdo je tega kriv, ne vem; eni pravijo tako, drugi drugače, zato raje »pust' mo stat'«. Popotnik pa naj le še pride kaj tod skozi; še boljše bi bilo, če bi sam Deseti brat prišel pogledat, ali kar oba skupaj; samo naj se varujeta, da ju tiste »nedolžne« ne spoznajo ter jima v lase skočijo.

IZ KLANCA.

nam poročajo, da je umrl v nedeljo daleč okoli znani gostilničar Ivan Bolčič. Bil je mož starih navad in starega poštenja. Dosegel je starost 83 let. Bil je vojak v italijanski vojski 1866. Znanici in prijatelji so mu napravili lep pogreb. Naj počiva v miru!

RAČICE pri Podgradu.

Mali list pride zdaj ponajveč ob sobotah na pošto v Podgrad; pravzaprav bi moral prihajati že ob petkih. Morda v predpustu hodi vasovat, kje je kaj klobas. — K nam v Račice ima prihajati pismonoša trikrat tedensko. Pa kaj se godi? Malega lista čakamo 4 dni. Radi bi videli, da bi kdo malo reda storil glede donasanja pošte v Račice. Iz Trsta do Podgrada je 37 km., to pot naredi pošta v dveh urah — iz Podgrada do Račice je 1 km, in za to pot rabi pošta štiri dni.

SUŠAK pri Jelšanah.

Naše obinske poti so v slabem stanju. En kos poti ni bil popravljen že pet ali šest let. Kar voda gor prinese, je gori, kar proč odnese, je proč; vozi se pa po tisti poti vsak dan veliko tudi iz državnega gozda. Mi plačujemo velike davke in damo vse, kar nas tirjajo, na občini pa nam pravijo, naj si pot sami popravimo. Kako pride ena vas do tega, da bi morala sama vzdrževati pot, ki jo rabijo štiri vasi in še več?

Mladinoljub.

GOSPODARSTVO

Vremenska dolina

(Dopis).

V tem dopisu se hočemo pomuditi pri zadevi ki gotovo spada v vrsto zdravil za kronično bolezen, na kateri boleha naše gospodarstvo. V opravičilo, da začnem ravno s to zadevo, mi je letna doba, v kateri smo. Mislim namreč na travništvo in kar je s tem v zvezi.

Travnike treba tudi gnojiti.

Pri nas obstoj, po večini tako, vsa skrb za travnike in senožeti sploh v tem, da vsako spomlad — pa še to ne povsod in redno travnik očistimo dračja, listja, debelejšega kamenja in krtnin, vsaj tistih s precejšnjo nadmorsko višino.

To je vse, če izvajamo hudovalanje in zabavljanje čez vso domačo zemljo, češ da ne da in ne da več, in da je škoda vsake »martre«. Tako po večini. So seveda zadnje čase že izjeme, ki vedo, da iz nič stvarja le božja vsemogočnost, katerega svojstva pa travnik nima: da mu je torej treba pomoči, hrane v obliki gnojil. In tako se dobi tu pa tam travnik, pa tudi senožet po kateri je raztrošen hlevski gnoj. Je to že precejšen korak naprej, toda le korak na dolgi poti. Če namreč pogledamo ta raztrošeni gnoj, vidimo, da ga bo takoj po prvem dežju, ko ga bo sonce pogledalo, mogoče spet pograbiti v. kup in uporabiti za steljo, kajti navožen gnoj je na splošno popolnoma svež.

V tem slučaju je treba poudariti, da je popolnoma na mestu le docela predelan gnoj zlasti kompost.

S tem bi ne bil travnik samo pognojen, temveč tudi obogaten s črno zemljo, katera izredno ugaja naši težki skoro ilovnati zemlji in jo rahlja.

Pa ne samo to. Je važnejša stvar, ki pa je v naši dolini lahko rečemo, popolnoma nenačeta. To je gnojenje z gnojnicco.

Ob tej priliki je potrebno, da opozorimo naše gospodarje, da že obstoja zakon, da mora vsak posestnik imeti izdelano gnojnišče in jamo za gnojnico. Ze iz zdravstvenih ozirrov je to velikega pomena: obenem bo pa to važna gospodarska pridobitev. Saj je preračunljeno, da znaša vrednost gnojnice, ki jo da ena krava na leto, nad dvesto lir. In prav gnojnica vsebuje ravno tiste snovi, ki jih nujno potrebujejo naši travniki, zlasti detelja.

Zelnik zalit z gnojnicco izobno uspeva in dozori prej kot bi drugače. Uporabljati pa smemo gnojnico le v razredčenem stanju in le v deževnem vremenu.

Ima še iz drugega ozira bi morali le pozdraviti to naredbo, ki se je nekateri tako neutemeljeno strašijo. Je to ozir na lepoto in prijaznost kaknega kraja. Vsakdo bo radevolje priznal, da ne napravi najlepšega vtisa na tujca, pa tudi domačinom ni prijetna vas, kjer se po potih razliva izcedek z gnojšč in potem izpariva iz kanalov ne ravno blagodejni vonj, ki tembolj napolnjuje ozračje, čim višja je toplota.

Tovarniška gnojila.

Kar se pa tiče travnikov, naj opomnim še na sledeče: Kakor njiva — smo ugotovili — je tudi travnik potreben gnoj, ki daje vsaki rastlini poleg pospeška v rasti tudi izdaten delež tečnosti. Gnoj krepi ledino in blaži sušo. Seveda mora biti res gnoj, ne pa premočeno listje, pomešano z dračjem. Priporočati bi bilo gnojiti z umetnimi gnojili. Pri nas pride v poštev Tomaževa žindra, v suhih legah superfosfat, to pa pomešano s čilskim solitrom ali z amonijevim sulfatom, zlasti na deteljiščih in metuljnicah sploh.

Priporočajo sledeče razmerje za 1600 klaftrov: 300 kg. Tomaževa žindra, 100 kg. amonijevega sulfata in 100 kg. kalijeve soli.

Sejati treba dobro travo.

Za naš kraj je tudi skoro nepoznano dejstvo, da so travniki čisto potrebni

obsetve, kajti en koren tudi ne more večno uspevati na enem in istem mestu: segnaje, in njegovo mesto osvoji plevel, ki vedno bolje uspeva kot hasnovita zel. In tako travnik peša, sčasoma ga pokrije še mah in po njem je.

In koliko je pri nas takih odmrlih senožeti, zlasti v osončnih legah na parobkih gozda. Kompost s pepelom bi bil na teh prostorih posebno dobrodošel, potem ko bi bil mah z železnimi grabljicami odstranjen.

Skale proč!

Pa še ma en greh naših gospodarjev ne smemo pozabiti, ki gre pa na račun že skoraj skrajne zanikarnosti. Greš po cesti in motiš svet okoli sebe; v oko ti pade lepa ograda s par krepkimi brestali hrasti, pa tudi orehi. Stopiš bliže k zidu, da bi si natančneje ogledal to lepoto. Srce ti je polno hvale, in gotovo bi objel gospodarja, če bi ti bil pri rokah. Kar naenkrat pa te presune, da bi mu v sveti jezi prismolil gorko zaušnico. Prav sredi ograde se ti zasvetijo iz komaj vzbrstele trave široke plošče žive skale in tu pa tam njeni ostri poganjki.

Lepa ograda z visokim zidom, ravna kot ogledalo, pa leto za letom v njej tako merodna košnja s tistim tako zamudnim obiranjem! Skrben in preudaren gospodar bi gotovo že ob prvi košnji preračunal, koliko škodo povzročajo tisti kamni na času in pridelku. Prišel bi z vprežnim vozom in napeljal občestnega blata, in od spomladi na poletje bi nastal iz kamenite ograde log.

Kmečko tajništvo.

Ker ji bila zadnja atevilka našega lista zaplenjena, moramo nekatere odgovore ponoviti.

Metlikovec V. Volčjigrad. Ker vam je komisija odbila rekurz in torej potrdila sklep finančne intendantce, morate počakati, da se vam prošnja likvidira kot rekvizicija. Ako ste napravili prošnjo, vam Italija izplača 70 % predjuma v denarju.

Metlikovec J. Volčjigrad. Vaš položaj je isti kakor g. Metlikovca V. Volčjigrad.

Vodopivec J. Dornberg. Finančna intendantca je prejela Vašo reklamacijo 4/VI. 1926. Treba počakati; gospodje imajo dosti dela z reklamacijami.

Mulič Frančiška Kostanjevica št. 141. Finančna intendantca ima že informacije od karabinerjev da ste hišo popravili; manjka pa še računski izveček Zveznega zavoda v Benetkah glede predjuma, ki ste jih prejeli vi, ing. Carbonaro ali Cerg. Dokumente preskrbi intendantca sama, nakar se vam odškodnina likvidira.

Mulič Frančiška Kostanjevica št. 126. Odškodnina za zemljišče je bila nakazana 29. 1. 1927.; torej prejmete bone v najkrajšem času, ako se to že ni zgodilo.

Mulič Alojzij Kostanjevica. Javite se v tajništvo.

Šuka J. Volčjigrad. Zavržena vam je bila le prošnja za predjume na račun odškodnine za rekvizicije, to se pravi: Italija vam noče izplačati 70 % odškodnine kot predjume, češ da ste škodo naznanili že pri prvi prošnji za vojno odškodnino. Vse pa ni še zgubljeno, ker pride prošnja še v avstro-ogrske likvidacijski urad, ki vam lahko prošnjo ugodno reši; upanja je seveda malo, ker se bo ta urad v glavnem gotovo držal sklepa italijanskega urada. Lahko rekurirate na komisijo, ako morete dokazati, da te škode niste prej naznanili; rok zapade 10. februarja. Obvestite nas ali ste se odločili za rekurz.

Vodopivec A. Dornberg. Prošnja se reši kot rekvizicija (Req. 35373) v roku 2 ali 3 mesecev.

Po čem je lira?

Dne 9. februarja si dal ali dobil:

za 100 dinarjev — 41.— L.

za 100 š. kren — 69.— L.

za 100 fr. frankov 91.50 L.

za 100 šilingov — 325.— L.

za 1 dolar — 23.25 L.

za 1 funt — 118.25 L.

MALI OGLASI

DOBER SVET je zlata vreden. Proti slabosti in bolečinam v želodcu in glavi, slabemu teku in prebavi, grenkosti v grlu, zaprtju, uživate **«Gastrin»**. — Izkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu navadnim pljučnim boleznim, influenci, težkemu dihanju je **Prsni sirup**. — Proti osiovskega kašlja je preizkušeno sredstvo **Sirup balsamicus**. — Uspešno sredstvo proti trganju v udih in kosteh, proti bolečinam in trganju v plečih, v križu, v glavi je **«Reumazan»** kot tekočina, a **«Liniment Lanomentol»** kot mazilo. — Za kožne bolezni se rabi z go-tovim učinkom **«Šentjurjevo» mazilo**; izvrstno za rane, ture, opekline, odr-tine; prepreči prisad, meči in celi. — **Odlikovani laboratorij LEKARNA PRI ODREŠENIKU - Bistrica.**

SAMO potom energičnega zdravljenja z Glykolom se ozdravi glavobol, šibkost, malokrvnost, obnemoglost. Izdelek lekarn Castellonovich, Trst, Via dei Giuliani 42. V januarju je lekarna odprta tudi ponoči.

SMILAJOD (Trpoški sok), izborno sredstvo proti arteriosklerozi, revmatizmu in težkemu dihanju, kašlju in kataru uspešno čistilno sredstvo, posebno priporočljivo za osebe, stare nad 50 let, se prodaja samo v lekarni Castellonovich Trst, Via Giuliani 42 (Pri Sv. Jakobu, blizu slovenske šole).

BRIVEC Andrej Rojc, Gorica, via Seminario 2, se priporoča sl. občinstvu.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polenlo 5.

SEDLAR in TAPETNIK Robert Meršnik v Il. Bistrici 169, izdeluje in tapetira otomane in sploh vsa v to stroko spadajoča dela. Delo dobro, solidno in po najnižji ceni. Prednost imajo ženini in neveste.

Proda se

enonadstropna hiša z restavracijo in celim inventarjem, z vrtom in igriščem za krogle. Naslov pri upravi.

Cerkvena umetnost - Dober tisk

ENRICO TOFFOLETTO

TRST, Via del Pesce 4

Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podob, svetinj in drugih nabožnih predmetov.

Cerkvena obleka in potrebščine.

KONKURENČNE CENE.

Andrej Purič

TRST

Via Media št. 6

■ ■ ■

Kovaški

mojster

IZVRŠUJE: Vsakovrstna atavbena dela. Železne ograje in omrežja - Takošnja izvršitev - Štadilniki vseh vrst - Izdeluje tudi železne rolettes - Poprave, spopolnitve.

Stab. Tip. Silvio Spazzal - Trieste

Zobozdravnik

dr. Sardoč D.

ordinira

v Trstu

via M. R. Imbriani 16, III.

(Prej via S. Giovanni)

od 9-12 in od 3-7.

MODERNA PARFUMERIJA

G. B. GIUMILIA - POSTOJNA

Bogata izbira dišav in dišečega mila iz prvovrstnih domačih in tujih tvornic. Toaletne potrebščine in predmeti za darila. Drobnarije in umetnije. Koralde, biseri, predmeti iz brušenega beneškega stekla.

CENE ZELO ZMERNE.

Trgovino lahko obiščate, ne da bi morali kaj kupiti.

Najvišje cene plačujem za

KOŽE

kun, zlatice, lisle diburjev, vider, jazbecov, mačk, veveric, krto, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti 31 . nadst., vrata 16

Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

ZDRAVNIK

Dr. IGOR FRANKO

absolvent dunajske klinike, ordinira odslej samo

v IL. BISTRICI

vsak dan

od 10 - 12 in od 15 - 17 h.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST - Campo S. Giacomo št. 5

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.

KRONE plačuje više kot vsi drugi.

ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z veliko premijo, diploma in zlato svetinjo

Trst via Cappin 5 pri Sv. Jakobu Trst

Zima pritiska.

Sneg in blato leži po potih. V takem času bodi glavna skrb za dobro obutev. Osnovno zdravilo za zdravo življenje se glasi: glavo hladno, noge tople!

Zato skrbite, da bo vaša družina dobro obuta.

Obrnite se na

FORCESSINI

